

Az innováció szerepe a városrégiók versenyképességében

Horváth Sarolta Noémi
Ph.D. hallgató

Szegedi Tudományegyetem
Gazdaságtudományi Kar
Közgazdaságtani és Gazdaságfejlesztési Intézet

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Az előadás vázlatja:

(Kulcsszavak: innováció, városrégiók, versenyképesség, fejlődés)

A téma aktualitása

A városrégiók felértékelődése

- A városrégiók versenyképessége
- A városrégiók versenyképességének és innovációs rendszerének összekapcsolása a regionális endogén fejlődési fókusszal
- A városrégiók versenyképességének lehetséges mutatói
- Összegzés

1. A téma aktualitása

• *Jelenleg a modern gazdaság dinamikus elemei a nagyvárosokban koncentrálódnak, s ezért tapasztalhatunk vagy huszonöt esztendeje nagyvárosi növekedést. (Enyedi 2012)*

• Fontos cél: a városok és a körülöttük lévő területek közötti valós együttműködés

• Nemzetgazdaságok relatív jelentősége csökken, a régiók és városok gazdasági szerepe növekszik

• A városok növekvő kulcsszerepet játszanak a versenyképesség növelésében a modern tudásalapú gazdaságokban

• Központi kormányzati beavatkozások → **Fontos:** Mindegyik térségben egyedi, az **endogén sajátosságokra** épülő, alulról szerveződő, többszektorú integrált gazdaságfejlesztési stratégiák kidolgozása

• A városrégiók versenyképességét befolyásolja a térség innovációs potenciálja

2. A városrégiók felértékelődése

- 3 milliárd ember lakik falvakban, s mintegy 3,2 milliárd városokban
- Város: koncentráltan lakott terület, ahol magas szintű városiasodás jellemző
- Város fogalma és kiterjedése országonként változó, azonosítják:
  - *Népesség száma alapvető sztenderd*
  - *Történelmi, jogi vagy adminisztratív kívánalmak*
- Város fogalma közigazgatási értelemben: adminisztratív menedzsment központ által vezetett, koncentráltan lakott területen kívül a városhoz tartozónak vehetjük az ahhoz kapcsolódó szuburbán gyűrűt és falvakat is.

Városfogalom-Városias terület-Városi térség

- A közigazgatási felosztás országonként változó (pl. Kína, India létrehozott olyan regionális közigazgatási egységet, amely az állami v. tartományi szintnél alacsonyabb, de a város felett áll)
- Város: közigazgatási értelemben
- Városias terület: társadalmi és gazdasági értelemben vett terület
- Nagyvárosi térség fogalma (pl. USA, Kanada) : Statisztikai értelemben, amikor néhány ország urbanizáltsága elér egy bizonyos fokot, a szomszédos városi területek kapcsolata erősödik gazdasági és társadalmi értelemben, az infrastruktúra részesedése pedig magas lesz.

A város és környéke együttes kezelésének felfogásmódja nem új keletű Magyaro.-on

Agglomeráció =városrégió,várostérség, funkcionális várostérség, metropolisztérség

A gazdaság új térbeli fejlődési modellje nem a tervezési régiókat veszi alapul, hanem az agglomerációs gazdaságokat, mint csomóponti régiókat, más felfogásban városrégiókat, amelyek hálózati kapcsolatban állnak egymással. (Lengyel) → lokalizációs tudástúlcsoordulások

- Magyaro.-i városok méretei sajátosak
- Magyaro.-i városrégiók lehatárolásának lehetősége → KSH elérhetőségi mutatói segítségével

3. A városrégiók versenyképessége

A verseny és versenyképesség régóta használatos fogalom → regionális tudomány központi kutatási területe

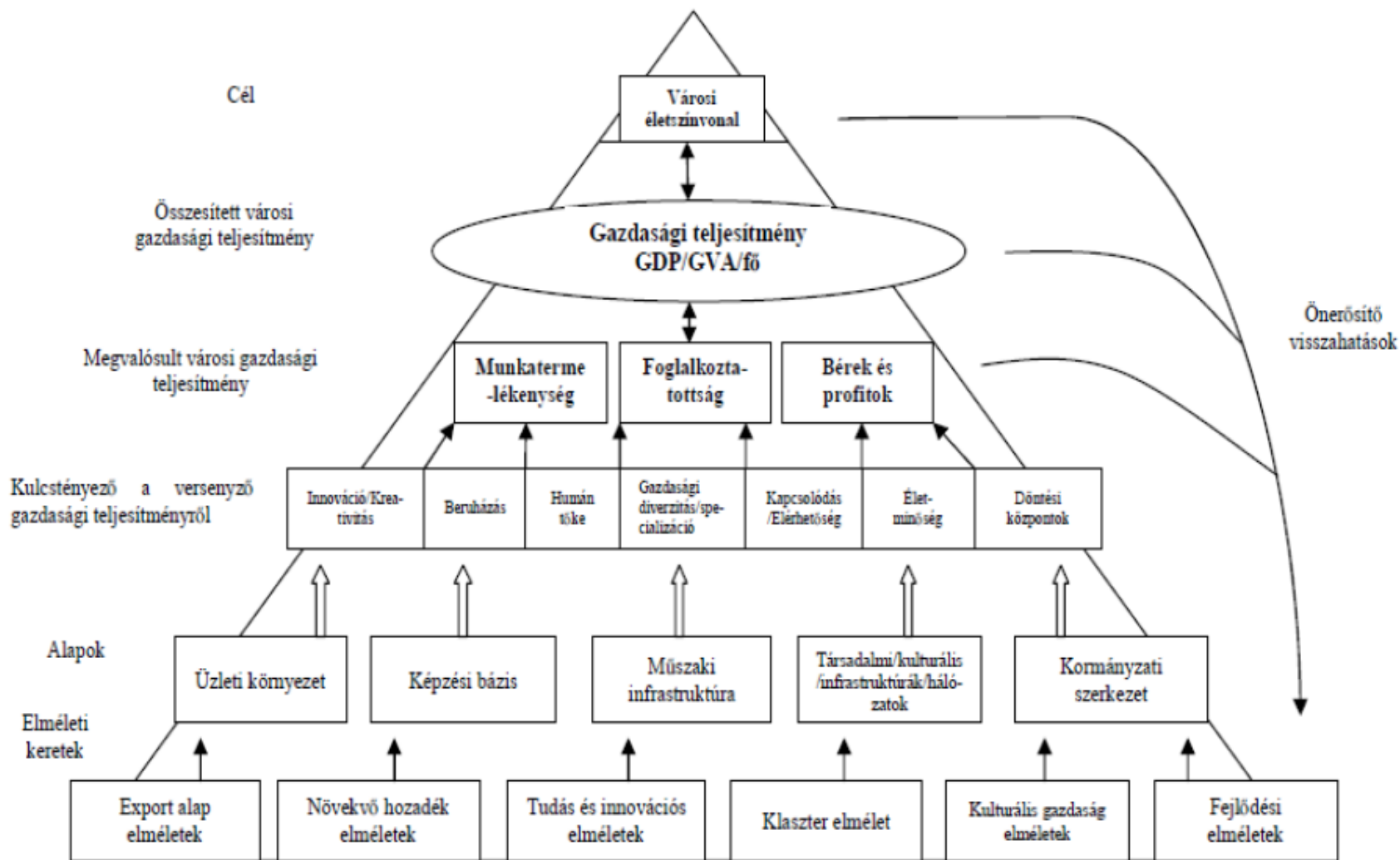
OECD 1996 első versenyképességi fogalma:

(a vállalatok, iparágak, régiók, nemzetek vagy nemzetek feletti régiók képessége arra, hogy létrehozzon egy aránylag magas tényezőjövedelmet és viszonylag magas foglalkoztatottsági szintet egy fenntartható bázison, miközben a nemzetközi versenynek vannak kitéve)

- **Térségi versenyképesség:** viszonylagosan magas jövedelem (GDP) és magas foglalkoztatottsági szint, a helyben élők széles köre részesüljön a megtermelt jövedelemből

- **A városok versenyképessége:** a városoknak a képessége arra, hogy erőforrásokat vonzzon és alakítson át, hogy irányítsa és uralja a piacot, ezáltal gyorsabban és jobban teremtve nagyobb gazdaságot és biztosítva jólétet a lakosai számára

1. ábra: A regionális versenyképesség piramismodellje

Forrás: Parkinson et al (2006) és Lengyel (2010a) alapján saját szerkesztés

A globális városi versenyképesség meghatározása a következő:

- szemben a globalizációval az ipar összetevői és rendszerei különböznek és számottevően változnak;
- az egyes városok ipari rendszerei különböző szinteken találhatóak, együttműködnek, áthelyeznek, felértékelnek és jelentős változtatásokat eszközölnek;
- folyamatos versengés van a városok között

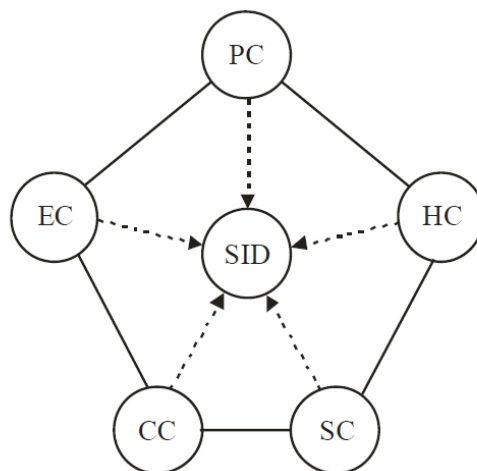

4. A városrégiók versenyképességének és innovációs rendszerének összekapcsolása a regionális endogén fejlődési fókusszal

1. táblázat: A regionális termelékenység-növekedés három elmélete

Elmélet	A regionális termelékenység-különbség magyarázata	A regionális termelékenység-különbség evolúciója
Neoklasszikus növekedési elmélet	A termelékenység regionális különbségei különböző tényezőknek, különösen a tőke/munka arányban és a technológiában lévő eltéréseknek köszönhető.	Feltételezzük az egyenlő mérethozadékokat; a termelési tényezők csökkenő skáláhozadékat, szabad tényező mobilitást és a technológia földrajzi diffúzióját olyannyira, hogy az alacsony termelékenységű régióknak utol kellene érniük a magasabb termelékenységűeket (a termelékenység regionális konvergenciája).
Endogén növekedési elmélet	A termelékenység regionális különbségei az eltérő tőke/munka arányok, tudásalap és a tudás-előállító iparágak munkaerő részarányainak különbségei miatt	A regionális termelékenység evolúciójával kapcsolatos következtetések attól függenek, hogy az alacsony termelékenységű régiók milyen mértékben érik utol a magas termelékenységűeket, a technológia és tudás földrajzi diffúziója valamint a szakemberek áramlása milyen mértékű. A több tudás/technológia túlsordulások korlátozottak, több szakember a vezető technológiát képviselő régiókba megy és a nagyobb technológiai különbségek fennmaradnak, illetve tovább szélesednek.
Új gazdaságföldrajzi modell	A térségi agglomeráció/ specializáció/ klaszteresedés a kulcsforrása az externáliáknak és a növekvő hozadéknak (élőmunka, tudás túlsordulás, szakszolgáltatók, stb.), hogy a helyi vállalatoknak magasabb termelékenységet biztosítsanak.	A gazdasági integráció (kereskedelem, tényező áramlás) növeli a hajlamot a gazdasági tevékenység térségi agglomerációjára és specializációjára, amely centrum-periféria egyensúlyhoz és a termelékenység regionális különbségeinek állandósulásához vezet.

Forrás: Gardiner et al. (2004) alapján saját szerkesztés

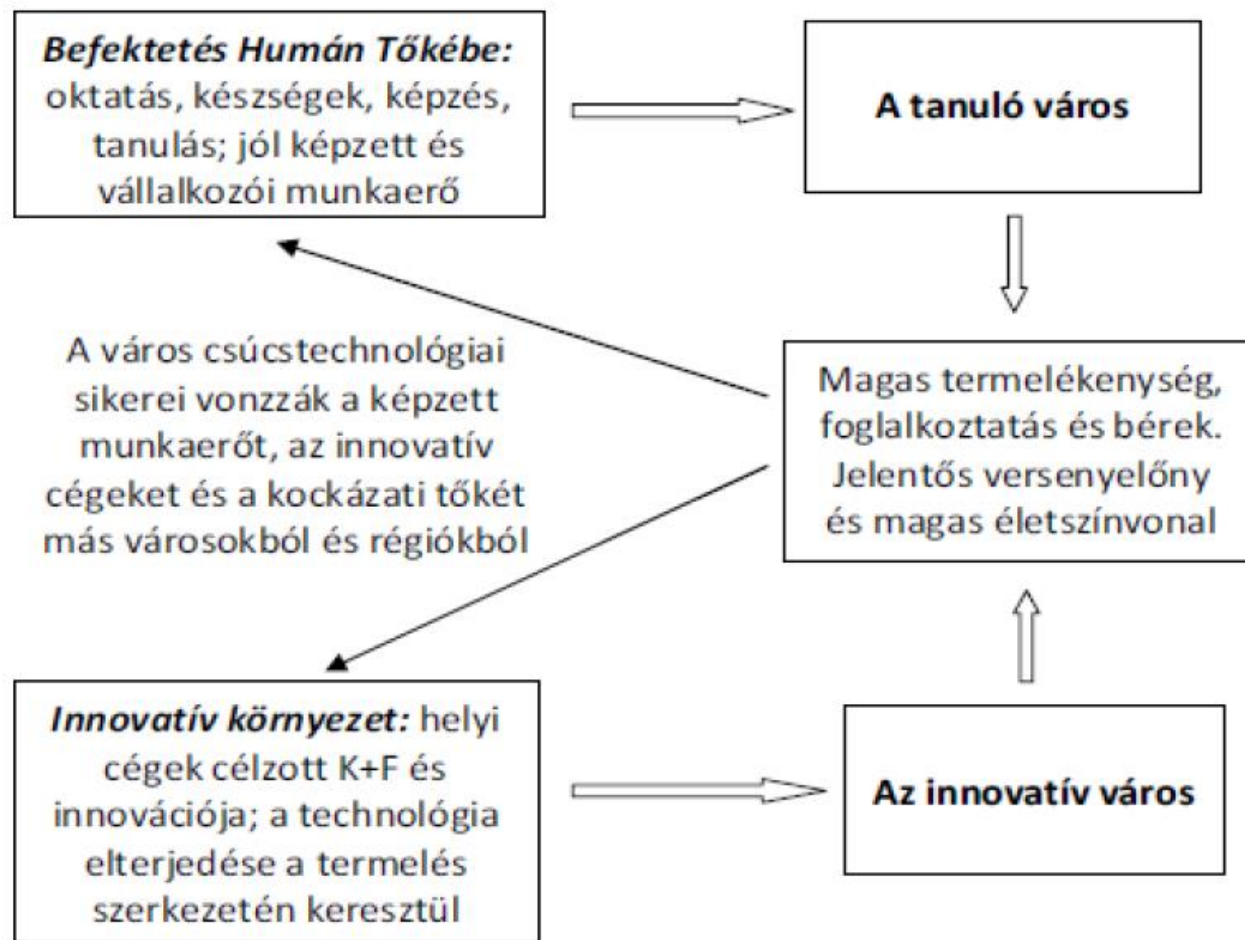
Forrás: Stimson et al (2011) és Lengyel (2012b) alapján saját szerkesztés

- Termelő tőke (PC: productive capital): ez összhangban áll a neoklasszikus felfogással, ahol a hagyományos termelési függvény a munkától és tőkétől függ.
- Humán tőke (HC: human capital): a munkaerő minőségét jelenti, amely az oktatásból, szakképzésből, avagy az új képességek gyors elsajátításából ered, lényeges, hogy ez a humán tőke minél egyenletesebben terüljön szét a népességben belül.
- Társadalmi tőke (SC: social capital): az emberek közötti kölcsönhatás és kommunikáció milyensége, amely a társadalmi-gazdasági kapcsolatok, az üzleti hálózatok (formális és informális), bizalmon alapuló együttműködések stb. feltétele.

- Kreatív tőke (CC: creative capital): az új kihívásokra és új lehetőségekre való hatékony választ, a vállalkozókészséget, az újszerű gondolatokat, az innovatív előrelátást stb. teszi lehetővé.
- Ökológiai tőke (EC: ecological capital): az élhető környezet, a tiszta levegő és víz, a rekreációs lehetőségek, a városi zöld terek stb. mind szükségesek egy terület időtálló és kiegyensúlyozott fejlődéséhez.

3. ábra A regionális és városi versenyképesség endogén növekedési elmélete

Forrás: Simmie et al (2006) alapján saját szerkesztés

5. A városrégiók versenyképességének lehetséges mutatói

Index megnevezése	BHI (2011)	NCC (2009)	OECD (2006)	GUC (2010)	Simmie – Carpenter (2008)
<i>Kormányzati és pénzügyi mutatók</i>					
GDP (összes, 1 főre, 1km ² -re)	+	+	+	+	+
Termelékenység növekedése	+		+	+	+
<i>Biztonság</i>					
100 ezer lakosra jutó bűncselekmények száma	+	+	+	+	
<i>Infrastruktúra</i>					
1 főre jutó légi utasok száma	+	+		+	
A munkahely átlagos elérési ideje	+	+			
Egy kétszobás lakás/iroda átlagos bérleti díja	+	+		+	
<i>Emberi erőforrás</i>					
A lakosság növekedésének üteme	+	+	+	+	
A 25 évnél idősebb korosztályban az érettségivel/diplomával rendelkezők aránya (%)	+	+		+	+
Munkanélküliségi ráta (%)	+	+	+	+	+
1000 lakosra jutó felsőoktatási hallgatók száma	+	+			
Gyermekhalandóság (1000 születésre)	+			+	

Index megnevezése	BHI (2011)	NCC (2009)	OECD (2006)	GUC (2010)	Simmie – Carpenter (2008)
<i>Technológia</i>					
100 ezer lakosra jutó szabadalmak száma	+		+	+	+
<i>Üzleti inkubáció</i>					
100 ezer lakosra jutó cégalapítás	+		+		
<i>Nyitottság</i>					
1 főre jutó belföldi/külföldi közvetlen (K+F) befektetés	+	+		+	+
A külföldön született lakosság részaránya (%)	+	+	+	+	
<i>Környezetpolitika</i>					
Üvegházhatású gázok kibocsátása (millió tonna szén egyenérték/1000 km ²)	+	+		+	

Forrás: saját szerkesztés

5. Összegzés

A világ lakosságának növekvő része városokban él.

A városok és vonzáskörzeteik különböző fejlettségűek, eltérő funkciókat töltenek be. → versenyképességük mérésében nincs egyezés

Városok és városrégiók közötti verseny sajátos > **Célja:** adott térségben nőjön az összjövedelem, ezáltal a társadalmi jólét

- Városrégiók versenyképességének fogalma: a gazdaságon túl a társadalom, a kultúra, az oktatás, a tudásfelhalmozás, innováció területeit is magában foglalja
- A tudás, a humán tőkébe való befektetés és az ezek által megvalósuló innováció a tőke és a munka termelékenységét növeli → technológiai vált.-ok nem külső adottságként, hanem régió specifikus tényezőitől függenek → Endogén fejlődést generálnak

Köszönöm a figyelmet!

E-mail: horvath.saci.noemi@gmail.com

Jelen kutatási eredmények megjelenését „Az SZTE Kutatóegyetemi Kiválósági Központ tudásbázisának kiszélesítése és hosszú távú szakmai fenntarthatóságának megalapozása a kiváló tudományos utánpótlás biztosításával” című, TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 azonosítószerű projekt támogatja. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.